

Lausunto

26.1.2026

VN/33767/2025
VN/33767/2025-VM-5

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtion työmarkkinalaitoksen lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnokseen valtioneuvoston asetukseksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Valtion työmarkkinalaitos kannattaa pääosin esityksen ehdotuksia ja pitää tärkeänä työsuojelulainsäädännön kehittämistä.

Asetusluonnoksella implementoidaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/869 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/37/EY ja neuvoston direktiivin 98/24/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä di-isosyanaattien raja-arvoista. Kyseisellä syöpädirektiivin päivitysdirektiivillä tiukennettiin lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden työperäisen altistumisen ilmapitoisuuden raja-arvoja. Direktiivimuutoksella tiukennettiin myös lääketieteellistä seurantaa koskevaa sääntelyä. Direktiivimuutoksen mukaan mahdollisen lyijyaltistuksen aiheuttamien haitallisten kehitysvaikutusten estämiseksi naispuolisten työntekijöiden sikiöille tai lapsille, tulee työnantajan suorittaa seurantaa sellaisille synnytysikäisille naispuolisille työntekijöille, joiden veren lyijypitoisuus ylittää 4,5 µg/100 ml verta tai kansallisen työssään altistumattomia koskevan viitearvon, jos tällainen arvo on asetettu. Direktiivi myös suosittaa, ettei hedelmällisessä iässä olevien naisten veren lyijypitoisuus ylitä tätä viitearvoa.

Direktiivin täytäntöönpanemiseksi on asetusehdotuksen liitteessä IV asetettu työnantajalle velvollisuus seurata veren lyijypitoisuutta työntekijöillä, jotka voivat tulla raskaaksi ja joiden veren lyijypitoisuus ylittää kansallisen työssään altistumattomia koskevan viitearvon. Perustelumuioston mukaan asetusehdotuksessa on päädytty käyttämään muotoilua ”työntekijä, joka voi tulla raskaaksi” sen sijaan, että olisi käytetty direktiivin termiä ”synnytysikäinen naispuolinen työntekijä”, jotta muita työntekijöitä tiukempien seurantavelvoitteiden mahdolliset haitalliset vaikutukset nuorten naisten työllistymiselle tiettyihin tehtäviin kohdistuisivat mahdollisimman perustellusti. Muotoilulla on haluttu huomioida, että kaikki synnytysikäiset naiset eivät voi tulla raskaaksi eikä heidän osaltaan siinä tapauksessa ole tarpeen edellyttää erityistä seurantaa. Muiston mukaan tämä ei kuitenkaan tarkoita, että esimerkiksi ehkäisyä käyttäviä naispuolisia työntekijöitä ei tarvitsisi seurata vaan olennaista raskaudensuojelun kannalta on lääkärin tekemä yksilöllinen terveydellinen arviointi ja työkyvyn arviointi, jonka pohjalta raskauden suojelun sitä edellyttäessä voidaan edetä työnantajan kanssa tehtävään riskinarviointiin tarpeellisista suojelutoimenpiteistä päättämiseksi. Perustelumuioston mukaan synnytysikäiset (15–49 v.) naiset kuuluisivat seurantavelvoitteen piiriin, jos lääkäri ei ole erikseen todennut henkilöä lisääntymiskyvyttömäksi. Muiden työntekijöiden osalta työterveyslääkärin tulisi arvioida tilannetta tapauskohtaisesti perustuen työntekijän antamaan tietoon raskauden mahdollisuudesta. Muistiossa todetaan tässä yhteydessä, ettei sikiön suojelua voida toteuttaa ainoastaan raskauden aikaista lyijyaltistumista välttämällä vaan altistuminen pitäisi huomioida aina tilanteissa, joissa mahdollisuus raskauteen on olemassa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Valtion työmarkkinalaitoksen näkemyksen mukaan asetuksessa käytettyjen määritelmien tulee olla niin selkeitä, että työnantaja pystyy sen perusteella selkeästi määrittelemään työturvallisuusveloitteidensa sisällön. Asetusmuutosten perustelumuiot eivät ole samalla tavalla käytettävissä tulkinnan tukena kuin hallituksen esitykset. Nyt ehdotettu liitteen IV muotoilu ”työntekijä, joka voi tulla raskaaksi” jättää epäselvyyden siitä, koskeeko työnantajan seurantavelvoite lähtökohtaisesti kaikkia synnytysikäisiä naisia, ellei työntekijä erikseen osoita olevansa lisääntymiskyvytön, vai tuleeko työnantajan jokaisen työntekijän osalta erikseen selvittää, onko hänen mahdollista tulla raskaaksi, ja määritellä seurantaveloitteensa sisältö tämän selvityksen perusteella. Valtion työmarkkinalaitos katsoo, että asetusehdotuksen muotoilua tulisi tältä osin selkeyttää.

Osastopäällikkö

Tero Meltti

Neuvotteleva virkamies

Tiina Saukko

Jakelu STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi STM TTO Säädosyksikkö, Sirkku Saarikoski

VN/33767/2025-VM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: